

OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD

Zrychlení řízení

Dne 1. července nabyt účinnosti zákon č. 7/2009 Sbírky, takzvaná souhrnná novela Občanského soudního řádu. Kromě nové úpravy v doručování, zejména institutu datových schránek, přináší i další dílčí změny ve fungování občanského soudního řízení. Ty by měly zjednodušit soudní řízení a zamezit jeho průtahům.

PŘÍPRAVNÉ JEDNÁNÍ

Novela přináší nový procesní institut přípravy jednání – takzvané přípravné jednání, kterého lze využít vedle standardní přípravy jednání nebo kvalifikované výzvy soudu. Kvalifikovanou výzvou soud uloží žalovanému, aby se ve lhůtě ne kratší než 30 dní od jejího doručení vyjádřil k žalobě. Pokud v ní uvedený nárok zcela neuznává, musí vylíčit i rozhodující skutečnosti na svou obranu a označit, případně i připojit důkazy, jichž se dovolává. Přípravné jednání však lze na rozdíl od kvalifikované výzvy použít, i pokud je její použití dle Občanského soudního řádu vyloučené. Takovými případy jsou věci, v nichž nelze uzavřít soudní smír, a takzvaná nesporná řízení.

Institut přípravného jednání sleduje dva základní cíle. Prvotním cílem je snaha vyřešit spor, aniž by bylo nutné nařizovat jednání – tedy buď zpětvzetím žaloby, nebo ukončením sporu soudním smírem. Druhotným cílem je detailní příprava navazujícího soudního jednání, pokud se spor nepodaří vyřešit předchozím způsobem.

PŘEDVOLÁNÍ

Přistoupí-li soud k přípravnému jednání, musí účastníky řádně předvolat nejméně 20 dnů předem. Předvolání musí být účastníkům doručeno do vlastních rukou. Účastníci se musejí k přípravnému jednání dostavit a zároveň v jeho průběhu přednést svá tvrzení a předložit příslušné důkazy. Z důležitých důvodů může soud na žádost účastníka lhůtu ke splnění povinnosti tvrzení a důkazní prodloužit nejvýše o 30 dní.

Novela však s nedodržením povinnosti účastníků řízení dostavit se k přípravnému jednání spojuje rozdílné následky. V případě neomluvené absence žalobce soud řízení pouze zastaví. Pokud se však k přípravnému jednání nedostaví bez omluvy žalovaný, má se za to, že s výjimkou věcí, v nichž nelze uzavřít soudní smír, a dále takzvaných nesporných řízení nárok žalobce uznává. Novela nicméně například neřeší situaci, nedostaví-li se k přípravnému jednání bez řádné omluvy ani jeden z účastníků.

Dle přechodných ustanovení novely může soud použít institut přípravného jednání, pokud bylo řízení zahájeno po nabytí její účinnosti. Dále jej může použít, neučinil-li soud v řízení zahájeném ještě před nabytím její účinnosti ve věci žádný právní úkon.

DOKAZOVÁNÍ A VÝSLECH SVĚDKŮ

Drobné, byť relativně zásadní změny přináší novela i do postavení soudu při dokazování. Na základě dosavadní úpravy mohl soud provést ve sporném řízení i jiné důkazy než navržené účastníky, vyšla-li najevo potřeba jejich provedení v rámci zjišťování skutkového stavu. Na základě nové úpravy

MARTIN KRECHLER
advokátní koncipient,
advokátní kancelář Glatzová & Co.

má však soud významně omezenější pravomoc. Důkazy nenavržené účastníky může provést, jen pokud vyplývají z obsahu spisu a jsou třeba ke zjištění skutkového stavu. To znamená jistý posun sporného řízení k projednacímu principu a s ním spojenému principu formální pravdy, jak je známe především z anglosaského soudnictví.

Na tuto změnu navazuje i nová úprava záloh na provádění důkazů. Soud nově důkaz neprovede, pokud lze s jeho provedením očekávat náklady a účastník řízení nesložil předem na jeho provedení zálohu v předpokládané výši.

Občanský soudní řád také nově zpřesňuje způsob provádění výslechu svědků soudem. Nově tedy mohou příslušné osoby klást svědkovi otázky pouze v tomto pořadí – předseda senátu, jeho členové, účastníci a znalci. Novela rovněž podrobně vymezuje rozsah práva soudu nepřipustit během výslechu otázku účastníka řízení nebo znalce. Soud jejich otázku nepřipustí, pouze pokud nesouvisí s předmětem výslechu, je návodná nebo klamavá. ■

